

Ulkoasiainvaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2018

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2018 (K 3/2019 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 27.9.2019.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- alivaltiosihteeri Pekka Puustinen, ulkoministeriö
- taloussuunnittelupäällikkö Katja Bordi, ulkoministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Vuosikertomusmenettely on perustuslain 46 §:n mukainen velvoite, jotta eduskunta saisi tietoa hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä toimenpiteistä, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt.

Ulkoasiainvaliokunta on käsitellyt toimialaansa kuuluvia ja sen omasta ehdotuksesta hyväksyttyjä hallituksen vuosikertomuksessa 2018 selostettuja eduskunnan lausumia ja toteaa niistä seuraavaa:

Säilytettävät lausumat

Valtioneuvoston selonteko; Suomen kehityspoliittikka (VNS 1/2016 vp — EK 9/2016 vp)

Eduskunta hyväksyi 27.4.2016 seuraavat ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaiset kannanotot:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii kerran vaalikaudessa selonteon Suomen kehityspoliittikasta antamaan poliittista, strategisen tason ohjausta kehitysyhteistyöhön sekä vahvistamaan kehityspoliittista johdonmukaisuutta.

Valiokunnan lausunto UaVL 1/2019 vp

Valtioneuvosto toimeenpannessaan kehityspoliittista ohjelmaa ottaa huomioon tässä mietinnössä esitetyt havainnot ja raportoi niistä osana vuonna 2018 valmisteltavaa selvitystä selonteon toteutumisesta ja kehitysyhteistyön tuloksista.

Valiokunta toteaa, että lausuman kohta 1 on edelleen tarpeellinen, sillä selvyyttä seuraavan kehityspoliittisen selonteon laatimisen aikataulusta ei ole. Kohdan 2 osalta valiokunta toteaa valtioneuvoston antaneen lausumassa edellytetyn kehityspoliittikan tulosraportin eduskunnalle pääministerin ilmoituksella 13.11.2018, joten lausuman ao. kohta on käynyt tarpeettomaksi ja se voidaan poistaa.

Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppapöpinuksen hyväksyminen ja voimaansaattaminen (HE 149/2017 vp — EK 41/2018 vp)

Eduskunta hyväksyi 16.5.2018 seuraavan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaisen kannanoton:

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää välittömästi kaivoslain uudistamisen arvioinnin ja tuo tarvittavat muutosesitykset eduskunnan hyväksyttäväksi niin, että muutokset voidaan saattaa voimaan tällä vaalikaudella.

Valiokunta toteaa, että valtioneuvosto on ryhtynyt lausuman johdosta toimenpiteisiin, mutta ei pidä kertomuksessa selostettua selvitystä riittävänä vaan katsoo, että lausuma on edelleen tarpeellinen ja se tulee säilyttää vuosikertomuksessa.

Poistettavat lausumat

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2012 (VNS 6/2012 vp — EK 6/2013 vp)

Eduskunta hyväksyi 8.5.2013 seuraavat ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaiset kannanotot:

1. Eduskunta edellyttää, että selonteosta kehitetään kokonaisvaltainen turvallisuusstrategia, joka ohjaa tasapainoisesti kaikkia turvallisuuden alalla toimivia hallinnonaloja ja niiden voimavarojen kehittämistä, ml. kyberturvallisuus, huoltovarmuus ja energiaturvallisuus.

2. Eduskunta edellyttää, että turvallisuus- ja puolustuspoliittista selontekomenettelyä kehitetään niin, että linjausten toteutuminen ja ohjausvaikutus yli hallituskausien vahvistuu ja että valtioneuvosto ryhtyy yhteistyössä eduskunnan kanssa toimenpiteisiin menettelyn kehittämiseksi.

Valiokunta toteaa, että valtioneuvosto on ryhtynyt lausuman johdosta riittäviin toimenpiteisiin. Parlamentaarinen seurantaprosessi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvien selontekojen valmistelemiseksi on muodostunut valtiokäytännöksi ja tämän prosessin myötä valiokunnan edellyttämä kokonaisvaltainen lähestymistapa turvallisuuteen toteutuu samoin kuin selontekomenettelyn ohjausvaikutus yli hallituskausien. Lausuma on käynyt tarpeettomaksi, ja se voidaan poistaa vuosikertomuksesta.

Valiokunnan lausunto UaVL 1/2019 vp

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko (VNS 6/2016 vp — EK 29/2016 vp)

Eduskunta hyväksyi 21.12.2016 seuraavan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaisen kannanoton:

Eduskunta edellyttää, että kaikki eduskuntapuolueet kattava parlamentaarinen seuranta järjestetään myös tulevien turvallisuutta koskevien selontekojen valmistelun yhteydessä.

Valiokunta toteaa, että valtioneuvosto on ryhtynyt lausuman johdosta riittäviin toimenpiteisiin. Valiokunnan edellyttämä parlamentaarinen seurantaprosessi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvien selontekojen valmistelemiseksi on muodostunut valtiokäytännöksi. Lausuma on käynyt tarpeettomaksi, ja se voidaan poistaa.

Kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskeva päätöksenteko (HE 72/2016 vp —EV 54/2017 vp)

Eduskunta hyväksyi 6.6.2017 seuraavan ulkoasiainvaliokunnan mietinnön mukaisen lausuman:

Eduskunta edellyttää, että kiireellisyysmenettelyn mahdollistamiseksi valtioneuvosto selvittää käytäntöjä päätöksenteon nopeuttamiseksi ja sujuvoittamiseksi tavalla, joka ottaa huomioon myös eduskunnan roolin kiireellistä päätöksentekoa edellyttävissä tilanteissa. Selvitys ulkoasiainvaliokunnalle tulee laatia vuoden 2018 loppuun mennessä.

Valiokunta toteaa, että valtioneuvosto on ryhtynyt lausuman johdosta riittäviin toimenpiteisiin. Valtioneuvosto on selvittänyt lausumassa edellytetyjä käytäntöjä ja toimittanut lausumassa tarkoitetun selvityksen ulkoasiainvaliokunnalle 13.12.2018. Lausuma on käynyt tarpeettomaksi, ja se voidaan poistaa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ulkoasiainvaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto UaVL 1/2019 vp

Helsingissä 24.9.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mika Niikko ps
varapuheenjohtaja Erkki Tuomioja sd
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Jaana Pelkonen kok
jäsen Juha Sipilä kesk
jäsen Ville Tavio ps
jäsen Anne-Mari Virolainen kok
varajäsen Ilkka Kanerva kok
varajäsen Elina Lepomäki kok
varajäsen Sakari Puisto ps
varajäsen Kristiina Salonen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala